

171.

ב"ה, זאג, יום ה' ט"ז טבת תקפ"ח

מעלת כבוד האלופים הקצינים הרוזנים פרנסיים ומנהיגים וגבאי א"י דקי-ק האנרי יע"א — שלום וברכה!

עדלע העררען פארשטעהער!

ניכט וועניג וואונדרט עס אונס דיא עהרע ניכט גהאכט צו האבען איינע ערוויידרונג אויף אונז ערגעבינס שרייבען פאם ח' אלול תקפ"ז צו מעהגן ערהאלטען, אינדעסן מיססען וויר, אלש בעפאלמעכטיגטען אונד אלש פארשטעהער אונזער ארמען גלויבענסגאססען אים הייליגען לאנדע, אבערמאהלס דש אונזריגע טהון, איהנען דען הויפטזעכליכען אינהאלט אונזרעס ערוועהנטעס שרייבען נאכמאהלס פאהר צו טראגען, געמליך דש וויר דיא ארמען אונד בדירפטגיגען איזרעליטישע איינוואהנער דעס הייליגען לאנדע, זאנסט גענאנט עניי ארץ ישראל תוב"ב, דא וויר אויך וועזינטליך ניכט אליין אויס אונזרען לאנדע, דש גידערלאנדישע רייך, אללע ארמען געלדר פאן אללע ארץ ישראל גבאים צו פאריו איינזענדען אונד דיזע רעמיטירען עס אונש, עבין זא דירעקטע פון דיא עהרשטען אונד פארנאנטסטען געמיינדען אים דייטשען רייך, אלש פ'פורט אם מיון, מנהיים, קארלסרוהע ומדינת באהדען, פולד, מיינץ, באן, המבורג, אלטונא, ברלין, הנובר, בראנשוויק אונד קאפנהאגען, אונד מעהררע קליינה געמיינדען אודר קהלות, אונד וויר בעזארגען דיא געלדער אן דיא אונטרשידליכען שטעדטע אונד אונטרשידליכען געמיינדען אין הייליגען לאנדע א"י תוב"ב. דאהערא האבען וויר איהנען ערזוכט אום דש אקאסטי, אונטר איהרער אדמיניסטראציה, פאררעהטיגעס א"י ארמען געלדע, עבין וויא אנדרע אונד פארערוועהנטען געמיינדען, אן אונס צו וואלען איינזענדען, וועלכיס וויר היר מיט ווידראלען אונד ערגעבנסט ערזוכען בלדיגסט צו וואלען בפערדרען אום אין אונזרע נעכסטע בזארגונג לעניי ארץ ישראל תוב"ב מיט איינבעגריפען צו ווירדן.

אין ערווארטונג איהר גפעלליגעס אנטווארט צייכנען מיט אכטונג אונד פריינדשאפט באמירת שלום וברכה מאד"ה ומנאי הכו"ח גם בשם פקידי ומשגיחי גזברי ואמרכלי ערי הקדש תובב"א.

(כרך 2, דף 117 ע"א וע"ב)

172.

ב"ה, ה', ט"ז טבת תקפ"ח

צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגא, ה"ה הוד כבוד אדמ"י מחו" הרב הגאון הגדול המפורסם, וריחו נודף למרחוק כשמן אפרסם, אביר הרועים מגדולי המורים, סיני ועוקר הרים, כליל החכמה והתבונה, ודעת קדושים לו נתונה, צדיק יסוד עולם, וכל רו ממנו לא נעלם, נ"י פ"ה ע"ה כקש"ת מו"ה משה טוב"י נ"י אב"ד ור"מ דקי"ק האנריא.

נחלי התמיהות יטובבוני כי לא זכיתי לתשובתו הרמתה על מכתבי מן ח' אלול העבר, וכבר הארכתי למעניתי במכתב ההוא, לכן לא אאריך כהיום הזה, ואבוא במלים תרין ותלת, זאך זאת אדרוש ואגיד לרופמעכ"ת כי לולא התמהמהתי עד עתה שבתי וכתבתי זמן וזמנים טובא, אפס כי עד כה נשארו אחור לשלוח לידינו קבוץ קופתם

1. אגרות תקפ"ח-תקפ"ז, מס' 122.

1. אגרות תקפ"ח-תקפ"ז, מס' 123.

דא"י ת"ו ק"ק פפד"מ יע"א וק"ק קארלסרוא יע"א, חשבתי אולי יש דברים בנו כי קשרו עלי קשר, והאמנם לא אחדל כי עם כל זה נפלאתי הפלא ופלא על רופמעכת"ר נ"י ביותר, אך טמנתי ידי בחיקי לראות איך יפול הדבר של שני הק"ק הנו' יע"א, וביני ביני לא חדלתי מלדרוש טובת עניי א"י במדינתנו וחוצה לה, ותלב"ה חפץ ד' בידי מצליח והרחבתי גבול חברות מתחייבים לא"י ת"ו בסך קבוע לשנה בק"ק אמשטרדם יע"א זפה הק"ק² יע"א יותר ויותר מה שהיה בתחילה, ועוד ענינים מוספים על תמידין כסדרן בעהשי"ת, ברוך חונן ומרחם.

אולם עתה אשר באו אלינו דברי ראשי שני הקהלות הנ"ל, כל אחד בסגנון אחר, מתנצל על האיחור ועל העיכוב, וצוררות כספם באגרותם, הן מק"ק פפד"מ והן מק"ק קארלסרוא ומדינת באדן יע"א, נשארה תמיהתי קיימת לבד על רומכת"ר, ולא ידענא מה אידן ביה.

הנה כתבתי היום שנית בלשון עם פשוט³, פן לא יבינו בלה"ק, להקפ"מ שמה, לתבוע ולבקש לשלוח לידינו כל המוכן בקופת א"י דתמן, נקוה כי כן יעשו, וכופלני בקשתי לרופמעכת"ר נ"י לעוררם על השלוח במקדם ולצוות עליהם לבאר ולפרש במכתבם אלינו, כמה הוא חלק המגיע לכל אחת מארבעת ערי הקדש ת"ו, בהיות כי לא כל אפי שווין, יש אשר קבלו בשנת תקפ"א ובשנת קפ"ג ובשנת קפ"ה, הנה הנם עה"ק ירושלם, צפת, טבר"י, ועה"ק חברון ת"ו לא קבלה משנת תקע"ה או תקע"ו לפ"ק, מזמן שליחות מו"ה חיים ברוך מאיסטרו זצ"ל, ובטחנו ברופמעכת"ר נ"י, באהבתו לאה"ק ת"ו, כי יעוררם ויזרום.

ועוד זאת אמרתי, לכה אנסכה, לעורר שנית לרופמעכת"ר נ"י על יסוד חברת מתחייבים לא"י ת"ו, ותלב"ה כל מה שיסדתי או בשנת תקפ"ו בק"ק שהתמהמהתי שמה, הלא המה ק"ק דיסלדארף, בינגען, קארלסרוא, מנהיים, ושילמו או מיד לשנת קפ"ו, קבלנו כעת מיד הגבאים דא"י די בכל אתר ואתר דמי ההתחייבות משנתקפ"ו לפ"ק, ומדוע יהיו שמה אחרונים לבוא לעזרת ה' בגבורים. והלא ידעתי גם ראיתי, בשעה קלה שהייתי שמה, כי בא איש א' והביא אר"ט⁴ וגם רצה להתחייב מדי שנה, ושמתי משטרי על רופמעכת"ר נ"י, נא יבחן צדיק גודל דבר טוב הלזה ולא יאחר להביא הדבר מכח אל הפועל, ולא יתלה דעתו בדעת אחרים, ולא כן עשו יחידי סגולה בכל ק"ק הנ"ל יע"א, ועד שיתלה הדבר במקום שלא עשו, מוטב להיות נגרר אחר כמה ק"ק הי"ו במדינתנו וחוצה לה אשר עשו ועשו, כן ירבה וכן יפרוץ בעהית"ש.

ולא אחדול לעורר רחמיו, ואודיע לרופמעכת"ר נ"י גודל הצרה אשר שרויים בה יושבי א"י ת"ו, ראשון כי קרא ה' לרעב על הארץ, והיזק יאמיר עד להתמרמר, ונסתעף מכמה סבות כי לקתה התבואה בשנת תקפ"ג במכת ארבה עד למרבה, ובעת האסף בסוף תקפ"ו ותחלת תקפ"ז היתה המדינה משובשת בגייסות על מרידת הגוים אשר בירושלם⁵ וזה וזה גורם כי עלה השער בקיץ העבר באין משיג ואפס כסף ואפס משכיר בר, וצועקים ללחם ואין, ועוד היתה צרה כמבכירה בעה"ק צפת ת"ו, בהיות כי שפך ד' חמתו על הגוים אשר סביבותיה ותאכל בם המגפה⁶, ובחסד ה' על יראיו בבני ישראל לא היה דבר, אך בהיותם מערי הפרזות, והישמעאלים אינם

2. האג 3. בגרמנית 4. אחד רייכסטאלער 5. ראה יצחק בן צבני: ארץ ישראל ויישובה בימי השלטון העותמני, ירושלם תשכ"ג, 351-352, והשווה אגרות תקפ"ו ותקפ"ז, מס' 71, 84, 86, 91. 6. החולירע

